

SAKSFRAMLEGG

Til:
UniversitetsstyretMøtedato:
7.2.2019

Sak:

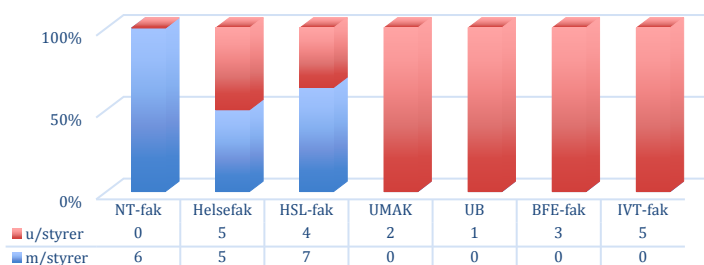
Rapport om Styring, ledelse og medvirkning på nivå 3 ved UiT Norges arktiske universitet**Innstilling til vedtak:**

Universitetsstyret ber universitetsdirektøren legge fram sak om styring, ledelse og medvirkning ved UiTs institutter og sentre til styremøtet i mars 2019, basert på styrets diskusjoner i denne saken.

Bakgrunn

Universitetsstyret blir i denne saken bedt om å ta stilling til den videre prosessen når det gjelder å fastsette hvilke ordninger for styring, ledelse og medvirkning som skal gjelde for institutter og sentre ved UiT Norges arktiske universitet.

Institutter og sentre utgjør «nivå 3» i UiTs organisasjon, og er det organisatoriske nivået hvor de fleste av UiTs ansatte har sin tilhørighet. Dagens modell for styring og ledelse på nivå 3 har to

Fakulteter- andel enheter med og uten styrer

hovedelementer: Institutter og sentre ledes av en åremålsansatt instituttleder med ansvar for hele virksomheten, og har eventuelt et institutt/-senterstyre. Det er det enkelte fakultet som avgjør om en underliggende enhet skal ha et styre. I dag er fire fakulteter uten styrer på nivå 3, to har tilnærmet 50/50-delning, og NT-fak er eneste

fakultet som har styrer ved alle underliggende enheter. Se figuren for oversikt.

UiT gjorde i perioden 2015-17 en gjennomgang av den formelle organisasjonsstrukturen, basert på vedtak i universitetsstyret. Bakgrunn for arbeidet var at UiT etter vekst og fusjoner i årene 2009-16 er blitt en stor og sammensatt organisasjon, med endrede behov for faglig og geografisk organisering og samhandling. Sentrale elementer i arbeidet har vært en rapport fra NIFU høsten 2016 om organisasjonsstruktur¹, rapporter fra to interne arbeidsgrupper om faglig organisering og campusorganisering som ble behandlet av styret i mars 2017², og styresak om faglig organisering

¹ Rapport 2016:30 *Gjennomgang av organisasjonsstrukturen ved UiT Norges arktiske universitet*, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning.

² S 20/17 *Organisering av UiT Norges arktiske universitet – forslag til videre arbeid*, 27.3.2017, ePhorte 2016/712

og samhandling i juni 2017, med vedtak om fakultetsstruktur³. De vedtakene som er gjort om formell organisering omfatter ikke nivå 3 i UiTs faglige organisering. I sistnevnte styresak var det imidlertid gitt en omtale av organisering, styring og ledelse ved institutter og sentre, og styret sluttet seg til forslagene til videre arbeid.

Rapport og høring om styring, ledelse og medvirkning på nivå 3

På denne bakgrunn oppnevnte universitetsdirektøren en arbeidsgruppe i august 2018, som fikk i oppdrag å vurdere og gi tilrådinger til hvordan institutter og sentre kan ivareta hensyn til styring, ledelse og medvirkning på mer gjennomgående måter ved UiT. Arbeidsgruppen leverte sin rapport til universitetsdirektøren den 6.11.2018. Arbeidsgruppens rapport og tilrådinger legges med dette fram for styret til vurdering.

Rapporten fastslår at det i dag er stor variasjon med hensyn til hvordan styring og ledelse organiseres og gjennomføres ved UiTs institutter og sentre. Om lag halvparten av de 38 enhetene på nivå 3 har styrer, og det er vanskelig å finne et mønster eller felles kjennetegn for disse. Arbeidsgruppen har gått gjennom og vurdert ulike ordninger med utgangspunkt i begrepene styring, ledelse og medvirkning, og gitt noen anbefalinger. Det er foreslått at institutter og sentre ikke lenger skal kunne ha egne styrer, og at en utvidet ledergruppe bør utgjøre kjernen i en gjennomgående ordning. Videre foreslår arbeidsgruppen at det ved den enkelte enhet blir etablert et råd som skal drøfte saker som i dag ligger til instituttstyrenes instruks, og at prosesser for ansattes og studenters medvirkning blir styrket.

Rapporten har vært på intern høring hos UiTs enheter, Studentparlamentet og tjenestemannsorganisasjonene med frist 31.12.2018. Rapport og høringssvar har i januar vært diskutert i Utvidet ledermøte og i informasjons, drøftings og forhandlingsmøte med organisasjonene. Det kom høringssvar fra fem fakulteter, Tromsø Museum og UB, Forskerforbundet, NTL og Akademikerne i Narvik. Rapport og høringssvar er vedlagt. En oppsummering:

- Ved **Det Helsevitenskapelige fakultet** stiller dekan, prodekaner og instituttledere seg bak rapportens konklusjoner. Unntaket er instituttleder ved Institutt for psykologi og et fagmiljø ved Institutt for helse og omsorgsfag, som uttrykker støtte for videreføring av instituttstyre. Medbestemmelse kan ivaretas gjennom deltakelse i ledergruppe og relevante faggrupper som forskningsgrupper og programstyrer. Sammensetning av utvidet ledergruppe må ta høyde for enhetens størrelse, samt forsknings og utdanningsaktiviteter.
- **Fakultet for biovitenskap, fiskerifag og økonomi** støtter rapportens anbefalinger om felles styring på nivå 3 uten instituttstyrer, og anbefaler utvidet ledergruppe som kjernen i instituttets styring og ledelse. Det forutsettes at det iverksettes bedre prosesser for medvirkning. Eventuell videreføring av programstyrer vil sikre medbestemmelse for studentene med nærhet til relevant fagområde.
- Ved **Fakultet for naturvitenskap og teknologi** er fakultetsstyret positiv til hovedkonklusjonene i rapporten, men er samtidig opptatt av transparente løsninger som sikrer medvirkning og påvirkning fra ansatte og studenter, og at det må være gode prosesser rundt utvelgelsen av ledergruppen ved enheten. NT-fak vurderer de skisserte styringsløsninger som relevante og effektive virkemidler for måloppnåelse.
- **Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi** støtter hovedprinsippet om utvidet ledergruppe som gjennomgående styringsordning på nivå 3. Det påpekes at større enheter med forholdsvis høy andel bidrags og oppdragsfinansierte midler kan ha et annet behov, og at eventuell ny styringsordning vil kreve administrativ lederstøtte.
- **Det juridiske fakultet** anbefaler rasjonelle og gode styringssystemer til beste for det enkelte institutt, og ser for seg en valgfri ordning som tar hensyn til instituttets størrelse og egenart. Medbestemmelse og medvirkning må vektlegges.
- **Universitetsbiblioteket** slutter seg til rapportens konklusjoner og har avviklet styre på underordnet enhet.
- **Tromsø Museum** stiller seg bak rapportens konklusjoner om avvikling av styrer på nivå 3.
- **Forskerforbundet** er kritisk til fjerning av styrer og ønsker videreføring av styrer. Det pekes på viktigheten av formell medbestemmelse og medvirkning som middel for å nå mål, og forbundet ønsker styrket medbestemmelse og medvirkning. Uavhengig av hvilken form for styring og ledelse som velges vurderer Forskerforbundet det slik

³ S 29/17 *Faglig organisering ved UiT Norges arktiske universitet*, 29.6.2017, ePhorte 2016/712

at en instituttleder som tar medbestemmelse og medvirkning på alvor uten et styre kan være bedre enn et institutt med styre som ikke fungerer hensiktsmessig.

- **Norsk tjenestemannslag** har fokus på fleksibilitet når det gjelder styringsordninger ved institutter og sentre, og peker samtidig på ulikheter mellom enhetene både når det gjelder størrelse, faglig innretning, antall studenter og ansatte, geografisk spredning og ordninger for styring og ledelse. NTL påpeker også på viktigheten av ordninger som ivaretar informasjons- og drøftingsmøter ved enhetene. Dersom instituttstyrer mangler mener NTL at det må etableres gode møtepunkter mellom tjenestemannsorganisasjonene og ledelse. NTL peker videre på at medbestemmelse gir økt tillit og gir vedtak og beslutninger legitimitet. Likevel bør det ikke være en motsetning mellom formell medbestemmelse og tiltak for økt medvirkning.
- **Akademikerne i Narvik** støtter rapportens forslag, men med forbehold. Forbeholdet er knyttet til ressursbruk og da med særlig vekt på lederfunksjonene og tilgjengelig støtteapparat. Her pekes det på instituttleders rolle og kompleksiteten i oppgaver og ansvar. Det foreslås at struktur for ledelse standardiseres i instruksjoner på samme måte som i instruksjoner for lederroller på nivå 1 og 2.

Universitetsdirektørens vurdering

Universitetsdirektøren ser det som viktig at UiT har tydelige rammer for utøvelse av styring, ledelse og medvirkning ved alle enheter, og at ordningene bør være mer gjennomgående enn i dag, jf. omtalen i styresak S 29/17 og det mandatet som ble gitt til arbeidsgruppen.

Universitetsdirektøren mener at arbeidsgruppen har lagt et godt grunnlag for det videre arbeidet med å etablere slike ordninger. Rapporten inneholder velbegrunnede forslag og gir et godt utgangspunkt for å diskutere framtidige ordninger for UiT. Mange av høringssvarene gir støtte til rapportens tilrådinger, men det gjenstår å avklare hvordan ordninger for blant annet utvidet ledergruppe og råd skal utformes. Det må også tas stilling til om samme ordning skal gjelde for alle enheter, eller om det skal åpnes for tilpasninger basert på enhetenes størrelse, kompleksitet, finansiering eller andre kjennetegn.

Universitetsdirektøren ønsker å legge opp til en to-trinns behandling av saken i universitetsstyret. I denne saken blir styret invitert til å drøfte rapporten og høringen, og gi retning til det videre arbeidet. Til styremøtet i mars 2019 ønsker universitetsdirektøren å legge fram en sak med forslag til ordninger for styring, ledelse og medvirkning ved UiTs institutter og sentre. Som del av arbeidet vil det bli redegjort for hvilke løsninger andre norske universiteter har valgt.

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Odd Arne Paulsen
organisasjons- og økonomidirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Lillian Abelsen

Vedlegg: 1. Rapport fra arbeidsgruppen: Styring, ledelse og medvirkning på nivå 3
2. Intern høring ved UiT om styring, ledelse og medvirkning på nivå 3